www.xtrapapers.com

Rewarding Learning

Uimhir Lárionaid

Uimhir Iarrthóra

General Certificate of Secondary Education
2014

Foghlaim don tSaol agus don Obair: Modúlach

Aonad 4

Forbairt Phearsanta

[GLW51]

GLW51

DÉ hAOINE 9 BEALTAINE, MAIDIN

AM

45 nóiméad.

TREOIR D'IARRTHÓIRÍ

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.
Scríobh do fhreagraí sna spásanna chuige sin sa scrúdpháipéar seo.
Comhlánaigh le peann gorm nó le peann dubh. **Ná scríobh le peann luaidhe ná le peann glóthaí.**
Tá an t-iatán (ina bhfuil **Foinse A**) le húsáid le Ceisteanna **4** agus **5** i **Roinn B**.
Freagair **gach** ceist ar an pháipéar seo.

EOLAS D'IARRTHÓIRÍ

Is é 40 an marc iomlán don pháipéar seo.
Measúnófar caighdeán na cumarsáide scríofa i gCeisteanna **4** agus **5**.
Léiríonn figiúirí idir lúibíní ar thaobh na láimhe deise de leathanaigh na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.

8561.03

12GLW5101

www.xtrapapers.com

Roinn A

Freagair **gach** ceist sa roinn seo.

Baineann an cheist seo le cumas a fhorbairt mar thomhaltóirí géarchúiseacha.

1 **(a)** Scríobh dóigh **amháin** a bhféadfadh duine óg caiteachas a laghdú.

____ [1]

(b) Sainaithin agus mínigh dóigh **amháin** a mbeadh duine óg i bhfiacha sa deireadh mar gheall ar andúil sa chearrbhachas.

____

____

____

____ [2]

(c) Sainaithin agus mínigh dóigh **amháin** a bhféadfadh teaghlach airgead a shábháil agus siopadóireacht faoi choinne bia ar bun acu.

____

____

____

____ [2]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc
Iomlán Cheist 1	

www.xtrapapers.com

Baineann an cheist seo le sláinte agus folláine a uasmhéadú agus a chothú.

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc
Iomlán Cheist 2	

2 **(a)** Scríobh buntáiste **amháin** a bhaineann le réim shláintiúil bia a ithe.

______________________________ [1]

(b) Mínigh dóigh **amháin** a rachadh drochthithíocht i bhfeidhm ar shláinte shóisialta duine.

____

____

____

______________________________ [2]

(c) Mínigh dóigh **amháin** a rachadh méala i bhfeidhm ar fholláine mhothúchánach duine.

____

____

____

______________________________ [2]

www.xtrapapers.com

Baineann an cheist seo le róil agus freagrachtaí na tuismitheoireachta a thuiscint.

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

3 **(a)** Scríobh **dhá** riosca fhisiceacha sláinte a bhaineann le toircheas déagóra.

1. ______________________________ [1]

2. ______________________________ [1]

(b) Sainaithin **agus** mínigh **dhá** dhóigh a mbeadh a saol sóisialta laghdaithe ag máthair sna déaga.

1. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

2. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

(c) Sainaithin **agus** mínigh **dhá** shaincheist mhothúchánacha do lánúin óg a bhainfeadh le leanbh nuabheirthe a bheith acu.

1. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

2. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

Iomlán Cheist 3	

www.xtrapapers.com

Roinn B

Freagair **gach** ceist sa roinn seo.

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

4 Léigh **Foinse A** agus bain úsáid aisti le cuidiú leat an cheist seo a fhreagairt.

(a) Mínigh **dhá** dhóigh a mbeadh tionchar dearfach ag scoil ar iompar duine óg.

1. ____

____

____

____

____

____ [2]

2. ____

____

____

____

____

____ [2]

[Tiontaigh an leathanach

www.xtrapapers.com

(b) Mínigh na fadhbanna do phobal áitiúil a bhaineann le hólachán faoi aois.

[6]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc
Iomlán Cheist 4	

www.xtrapapers.com

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

5 **Foinse A agus** do chuid eolais féin mar ábhair thagartha agat, déan tionchar piaraí maidir le hiompar a bhaineann le dul i riosca a mheasúnú.

[10]

Iomlán Cheist 5	

[Tiontaigh an leathanach

www.xtrapapers.com

Leathanach breise má tá sé de dhíth

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

www.xtrapapers.com

Leathanach breise má tá sé de dhíth

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

[Tiontaigh an leathanach

www.xtrapapers.com

Leathanach breise má tá sé de dhíth

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

www.xtrapapers.com

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

www.xtrapapers.com

NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

Don Scrúdaitheoir amháin	
Uimhir Ceiste	**Marcanna**
1	
2	
3	
4	
5	
Marc Iomlán	

Uimhir Scrúdaitheora

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.
I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lár a chur ina gceart amach anseo ach é a chur ar an eolas.

www.xtrapapers.com

Rewarding Learning

General Certificate of Secondary Education
2014

Foghlaim don tSaol agus don Obair: Modúlach

Aonad 4

Forbairt Phearsanta

[GLW51]

DÉ hAOINE 9 BEALTAINE, MAIDIN

FOINSE A

www.xtrapapers.com

Iatán: Forbairt Phearsanta

Le húsáid le Ceisteanna 4 agus 5.

FOINSE A

Iompar a Bhaineann le Dul i Riosca a Bhainistiú

Thig le múinteoirí, trí churaclam na scoile, m.sh. Eacnamaíocht Bhaile agus Foghlaim don tSaol agus don Obair, cuidiú le daoine óga foghlaim a dhéanamh faoi na contúirtí a bhaineann le toitíní a chaitheamh, alcól a ól agus drugaí mídhleathacha a chaitheamh, srl.

Thig le haoichainteoirí an teachtaireacht a chur in iúl do dhaoine óga faoi na rioscaí a dtabharfadh siad aghaidh orthu, agus dúshlán cuid mhór de na smaointe a bheadh acu ar iompar frithshóisialta agus gnéasach a thabhairt.

Is féidir go mbeidh baint ag daoine óga agus ag a bpiaraí le hiompar diúltach a bhainfidh le dul i riosca agus caithfidh siad a bheith eolach ar iarmhairtí a gcuid gníomhaíochtaí. Mar shampla, féadann grúpa déagóirí faoi aois atá ag ól alcóil agus a bhfuil drochiompar ag baint leo tionchar a imirt ar an phobal a bhfuil siad ina gcónaí ann, na daoine aosta, na comharsana agus na tuismitheoirí le páistí óga go háirithe.

Is cosúla go mbeidh mothú gnóthachtála ag an duine óg agus ag a chuid piaraí de bharr dul i riosca dearfach a dhéanamh amhail tabhairt faoi dhúshláin nua nó airgead a chruinniú do charthanas.

Foinse: Príomhscrúdaitheoir